

Förvaltningsberättelse

Styrelsen för Stiftelsen Gräsöfonden, 817301-43336, får härmed avge årsredovisning för räkenskapsåret 2021.

Årsredovisningen är upprättad i svenska kronor, SEK. Om inte annat anges, redovisas alla belopp i hela kronor (kr).

Verksamheten

Allmänt om verksamheten

Stiftelsens huvudsakliga verksamhet är att bevara och vårda kulturlandskapet i Gräsö socken. Det sker genom att fonden stödjer verksamhet som utvecklar och bevarar betes-, äng- och åkermarker.

Stiftelsen Gräsöfonden bildades 1995 av Östhammars kommun och Upplandsstiftelsen.

Stiftelsen har sitt säte i Gräsö.

Styrelsen

Ledamöter

Jacob Spangenberg Östhammars kommun (C), Jenny Lundström Vice ordförande Upplandsstiftelsen (MP), Magnus Högström Andre vice ordförande LRF Börstil-Gräsö, Lennart Owenius Östhammars kommun (M), Sören Bergqvist Upplandsstiftelsen (V), Niklas Wahlund Gräsö Hembygdsförening, Roger Jansson Gräsö Skärgårdsråd.

Ersättare

Margareta Widén Berggren Östhammars kommun (S), Håkan Marklund Upplandsstiftelsen (L), Henrik Manfredsson LRF Börstil-Gräsö, Anders Kjellgren Östhammars kommun (M), Lars Berglöf (del av året, sedan vakant) Upplandsstiftelsen (S), Jan Törnqvist Gräsö Turism, Agnetha Petersson Gräsö Skärgårdsråd.

Styrelsen har haft två protokollförda styrelsemöten under verksamhetsåret 2021; ett styrelsemöte 25 mars och ett styrelsemöte 10 september, marsmötet genomfördes digitalt till följd av Coronapandemin. Höstmötet genomfördes på Rävsten i kombination med guidad båtturen och fältbesök.

Stiftelsens arbetsgrupp

Gräsöfondens arbetsgrupp har under 2021 bestått av Camilla Andersson från Östhammars kommun, Maria Hoflin från Upplandsstiftelsen, Kristina Mattsson och Kerstin Söderberg från Gräsö. Arbetsgruppen har under verksamhetsåret sammanträtt; 19 januari, 1 mars, 7 april (fältbesök besöksmål Gräsö), 9 juni, 25 augusti, 2 september, 22 september, 7 oktober, 8 november och 15 december. Arbetsgruppen har nästan uteslutande genomfört sina möten digitalt. Arbetsgruppen har tillsammans med presidiet genomfört ett budgetberedningsmöte 20 augusti.

Främjande av ändamålet

Fondens löpande verksamhet

Fondens posthantering och handkassa har upprätthållits av Kristina Mattsson. Camilla Andersson har haft hand om e-post, telefon och PR. Fondens sekreterare har varit Camilla Andersson och Maria Hoflin. Maria Hoflin och Kerstin Söderberg har administrerat hemsidan. Från och med 2017 har fondens ekonomihantering skötts av Kristina Mattsson i egenskap av Gräsöfondens ekonomifunktion i enlighet med avtal, som förlängdes under 2021. Hela arbetsgruppen arbetar löpande med administration, underlag inför styrelsemöten och beredning av ärenden. Tackkort för minnes- och hyllningsgåvor har skickats till gåvogivare under året.

Skötselinsatser

Fondens slåtteraggregat har under året varit placerat på Gräsö gård, där Magnus Högström har haft uppdraget att sköta ulåning och underhåll. Slåtterbalken har utlånats för landskapsvård på Gräsö vid 13 tillfällen under året. Detta har bidragit till att ängsmark på ön sköts med slåtter med okänd omfattning (då fältblanketter med areal- och platsuppgifter inte inkommit). Tidigare års

utlåningsuppgifter är 18 tillfällen år 2014, 16 tillfällen år 2015, 14 tillfällen år 2016, ett totalt tillfällen per år 2017, 2018 och 2019. År 2020 var antalet okänt.

Stöd till landskapsvårdande insatser

År 2012 inrättade Gräsöfondens styrelse en möjlighet att söka ett mindre ekonomiskt stöd från stiftelsen med syfte att uppmuntra markägare/brukare på Gräsö att fortsätta eller påbörja landskapsvårdande insatser. Stödet har kunnat sökas med motivering och kostnadsberäkning för insatsen. Ansökningarna ska enligt beslut beredas av arbetsgruppen som sedan föreslår tilldelning till styrelsen för beslut. År 2017, 2018 och 2019 beslutade styrelsen att vila denna stödmöjlighet med hänvisning till stiftelsens svaga ekonomi. År 2020 och 2021 vilades priset med hänvisning till priset till Dan Söderbergs minne som fyller ett liknande syfte.

Utdelning av 2021 års kulturmarkspris

Sedan år 2012 har Gräsöfonden årligen delat ut ett Kulturmarkspris. Det finns möjlighet för alla att nominera någon eller några som har gjort en insats för att vårda Gräsöns kulturlandskap. Nomineringarna bereds enligt styrelsens beslut av arbetsgruppen och beslutas av ordföranden. Kulturmarkspris om 5 000 kr tilldelades år 2021 Bo och Marita Åkerlind, Askskär. Priset delades ut på julmarknaden vid Gräsö gård.

Motivering:

"Bo och Marita Åkerlind i Askskär har öppnat upp ett igenvuxet landskap. Efter bara några år har deras engagemang och arbete gett effekt. I de röjda och nystängslade hagmarkerna betar åter djuren."

Dan Söderbergs minnesfond

Efter en mycket generös donation till stiftelsen Gräsöfonden beslutade styrelsen under 2015 att inrätta en fond till Dan Söderbergs minne. Genom minnesfonden vill Gräsöfonden möjliggöra insatser som främjar bibehållandet av traditionella byggnader, landskapselement och kulturmarker i Gräsö socken. Utdelningen sker en gång per år under perioden 2016-2025. Ansökningarna bereds av arbetsgruppen som sedan föreslår tilldelning till styrelsen för beslut.

År 2021 beslutade Gräsöfondens styrelse att bevilja stöd till en stängseldag. Under hösten 2021 genomfördes en visningsdag på Mellangården på Tvärnö hos Eva Medin-Johansson och Anders Johansson med familj. Dagen innehöll demonstration av bergborr, manuell och traktordriven stolpnedslagare och flera olika stängsellösningar för olika djurslag. Dagen var öppen för alla med intresse av djur och naturvård på Gräsö och omgivande öar. Dagen innehöll fina föreläsningar, god mat och givande stängselsamtal.

Besöksmål på Gräsön samt informationsbyggnad

Under 2010-2014 arbetade Gräsöfonden tillsammans med Upplandsstiftelsen och Östhammars kommun i ett Lokalt naturvårdsprojekt (LONA), medfinansierat med statliga medel, med att utveckla ett antal besöksmål på Gräsö. Syftet var att tillgängliggöra ett stort antal platser som visar på Gräsöns natur- och kulturlandskap.

Inom projektet skrevs avtal med markägare, platserna tillgängliggjordes genom skyltning, rastbord och röjning. Enligt ett upprättat samverkansavtal ska de tre parterna årligen avsätta medel för löpande och kommande skötsel och nyinvesteringar vid dessa besöksmål, vilket har gjorts av Gräsöfonden för 2021. Ansvar för skötsel och tillsyn ligger inom avtalet på Upplandsstiftelsen. För några av besöksmålen finns andra avtal mellan Upplandsstiftelsen och Östhammars kommun som specificerar uppdelningen av skötsel.

Inom projektet projekterades också för en informationsbyggnad, ett litet lokalt naturum, med syfte att vara en samlings- och informationsplats för Gräsön. Grundarbetet genomfördes i projektet och byggnationen, toalett och markarbete finansierades via projektstöd inom Landsbyggsprogrammet. Under 2015-2016 arbetade de tre parterna vidare inom ett Lokalt naturvårdsprojekt (LONA), med att skapa en utställning och anlägga utemiljön vid platsen. Skötsel och underhåll av byggnad, utemiljö och parkering regleras enligt avtal mellan Upplandsstiftelsen och Östhammars kommun. Informationsbyggnaden och tillhörande toalett har hållits tillgängliga för besökare under hela året 2021.

Informations- och insamlingsinsatserna samt pandemins påverkan

Varje år deltar Gräsöfonden i ett antal informationsinsatser. Under 2021 har stiftelsen deltagit i följande:

- *Guidad cykeltur med fokus natur- och kulturlandskapet kopplat till brukade marker längs mellanturen på Gräsö, genomfördes den 2 juli tillsammans med STF Norra Roslagen.*

- Gräsödagen ställdes in till följd av pandemin.
- Stängseldag på Mellangården, Tvärnö genomfördes 30 oktober.
- Julmarknaden på Gräsö gård genomfördes 6 november.
- Löpande försäljning av Gräsöfondens böcker, vykort och kläder också skett på Gräsö gårds vandrarhem och Rävstens stugby. Böcker, mössor och kepsar har kunnat beställas via hemsidan.
- Arbetsgruppen har under året använt sig av Facebookgruppen "Gräsö" (med ca 4 800 följare i jan 2022) för att kommunicera med Gräsöintresserade och stiftelsens aktiviteter, nominerings- och stödmöjligheter.

Information om stiftelsen Gräsöfonden har funnits med i Gräsöguiden och i separata annonser i *Annonssnytt* under 2021. Permanent information om Gräsöfonden finns även i *informationsbyggnaden* vid Gräsö gård. En större informationsskylt om Gräsöfonden är placerad vid ICA Sjöboden. Gräsöfonden presenteras från år 2021 på en av informationstavlor vid Gräsöbacken.

Gräsödagen och julmarknaden fyller en viktig funktion i att kommunicera med en mycket stor grupp människor, beskriva stiftelsens verksamhet och inhämta önskemål om projekt etc. Pandemin har därför påverkat stiftelsens synlighet. Utöver pandemins påverkan på den löpande verksamheten så drabbades aktiviteter av mer tillfällig natur av pandemirestriktionerna. Detta anges under avsnittet om väsentliga handlingar under räkenskapsåret.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Minnesgåvor

Under 2021 har Gräsöfonden mottagit fler minnesgåvor än ett normalår. Varje minnesgåva uppmärksammas med ett minneskort till anhöriga.

Svante Köling avled under året. Svante var under många år verksam i Gräsöfondens styrelse och i dess arbetsgrupp.

I slutet av verksamhetsåret inskickades en LONA-ansökan "Öppnare landskap på Gräsö - ett åtgärds paket" med målet att öka samverkan mellan brukare- mark- och djurägare på Gräsö.

Flerårsöversikt (Tkr)

	2021	2020	2019	Belopp i kr 2018
Nettoomsättning	36	56	9	7
Resultat efter finansiella poster	-184	-98	-60	-45
Soliditet, %	88	88	91	89